

Regeringskansliet
Försvarsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Yttrande över betänkandet Internationellt stöd vid kriser (2012:29) Ert dnr Fö2012/845/SSK

Civilförsvarsförbundet har inbjudits att lämna synpunkter på rubricerat betänkande och vill härmed anföra följande.

Civilförsvarsförbundet har biträtt den särskilde utredaren med expertmedverkan i utredningen. Yttrandet avgränsas till att omfatta det som Civilförsvarsförbundet har en i förhållande till utredningen avvikande uppfattning om och sådant som Civilförsvarsförbundet särskilt vill påtala. I möjligaste mån yttrar sig Civilförsvarsförbundet dessutom utifrån medborgarnas perspektiv, vilket är relevant med tanke på att det oftast är befolkningen som drabbas först och värst av alla vid kriser på samhällsnivå.

Inledningsvis konstaterar Civilförsvarsförbundet, att utredningens sammanfattande slutsats, nämligen att det finns få reella hinder för att ta emot internationellt stöd är högst väsentlig, eftersom den sätter **fokus på aktörernas vilja och förmåga**, dvs. de människor som verkar i olika funktioner.

Satsning för att höja kompetensen på området

Civilförsvarsförbundet anser det nödvändigt för ett optimalt resultat, att relevanta frivilligorganisationer involveras i ett tidigt skede av de åtgärder som syftar till kompetenshöjning.

Kartläggning av möjliga mottagningsplatser

Den bemanningsplan och manual som föreslås utarbetas bör även inkludera behovet av frivilliga förstärkningsresurser. Arbetet bör utgå från erfarenheten att det är bättre att från början sätta in en insats, som senare visar sig vara för stor än det omvända.

Förstärkningspersonal till ett antal funktioner Ökad uthållighet i stabsarbetet

Faktiska behov är givetvis det mest väsentliga att ta fasta på. I sammanhanget av hot och risker på samhällsnivå är det en numera etablerad uppfattning att dessa långt ifrån alltid är möjliga att förutse. Behovsbedömningen bör därför göras med målet att utveckla en generell krishanteringsförmåga. Civilförsvarsförbundet har i skrivelse till statsrådet och chefen

för försvarsdepartementet den 19 september 2012 översänt ett förslag till en beskrivning av vad Civilförsvarsförbundet anser bör känneteckna en generell krishanteringsförmåga.

Det finns samtidigt ett behov av att ta fasta på ett underliggande behov, nämligen att visa för EU-medborgarna hur dessa är beroende av varandra för bl.a. säkerhet och trygghet. Detta bör med fördel göras att medborgarna själva i form av organiserade frivilliga involveras i arbetet och inte enbart EU:s och medlemsstaternas institutioner. I exempelvis sammanhanget av stabsarbete bör det därför klaras ut vad stabsarbetet konkret innebär i form av olika arbetsuppgifter. Många uppgifter av stabskaraktär kan med fördelas utföras av duktiga och samövade frivilliga, vilket möjliggöra en bättre allkoring av resurserna.

För att bidra till en utveckling, där frivilligorganisationer deltar även i andra insatser än de mycket stora och uppmärksammade katastrofinsatserna i världen, deltar Civilförsvarsförbundet i utvecklingen av European Voluntary Civil Protection, EVCPF, (hemsida: www.evcpf.eu), en nätverksorganisation under uppbyggnad som redan idag inkluderar frivilligorganisationer inom EU, liksom från länder som inte är EU-medlemmar. Civilförsvarsförbundet ingår genom generalsekreteraren i styrelsen för EVCPF.

Civilförsvarsförbundet deltar också i det observatörsnätverk som finns inom Myndigheten för samhällsskydd och beredskap för att lära från kriser och katastrofer. Civilförsvarsförbundets bedömning är att det ibland de frivilliga finns en stor potential att göra skillnad både i Sverige och i andra länder.

Nationell resursöverblick genom samverkanskonferenser

Hela samhällets resurser måste kunna överblickas för att vid behov kunna användas för en framgångsrik krishantering. Detta måste även vara möjligt att göra även *under* en kris, varför sådana lösningar måste användas som säkerställer att de är tillgängliga även vid elavbrott eller andra störningar som slår ut IT-system.

Roll- och ansvarsfördelning

Det måste tydligt klargöras vem som har ansvaret för att berörda aktörer verkligen samverkar och rapporterar i enlighet med förordningen. Funktionaliteten bör prövas genom övningar. Det räcker inte med att ta för givet att det fungerar – den som har det yttersta ansvaret måste förvissa sig om att så är fallet.

Massmedia och kommunikation

Det man inte vet kan man inte förhålla sig till. Det är en del av verkligheten, liksom att både information och desinformation idag kan spridas synnerligen snabbt. Eftersom kommunikationen är en högst väsentlig del av krishanteringsförmågan måste metoder och resurser anpassas till dessa omständigheter.

Modern teknik ska givetvis kunna användas, men medborgarna behöver veta vilka kanaler ansvariga offentliga organ använder sig av i sin kommunikation med dem. Eftersom det

handlar om kommunikation, och inte ensidig information, är det viktigt att möjliggöra för medborgarna att t.ex. kunna vända sig till informationsställen, som med fördel bör anordnas som en del av de trygghetspunkter som så långt som möjligt bör finnas och vara identifierade och kända i förväg. Sådana trygghetspunkter bör bemannas av frivilliga förstärkningsresurser i form av frivilliga resursgrupper (FRG), där befolkningen på ett medmänskligt och ansvarsfullt sätt stöder varandra och samhället.

CIVILFÖRSVARSFÖRBUNDET

Anders M. Johansson
Generalsekreterare